

HALKOZANI

BİR MEMLEKETİN TÜRKÜLERİNİ YAPANLAR
KANUNLARINI YAPANLARDAN DAHA GÜÇLÜDÜRLER.

DAVANA DOSTUM

Gel hasbihal eyleyeyim seninle
Bak neler söylerim ben sana dostum
Sar kendi yaranı kendi elinle
Sahip çık öz kendi davana dostum

Gönlünü çileden kaldıramazsın
Uyanmazsan yüzün güldüremezsın
Halini kimseye bildiremezsin
Sahip çıkmaz isen davana dostum

Gördün sırt çevirdi yüze gülenler
Bunlar mı derdine derman bulanlar
Geleceğe uyan, oldu olanlar
Sahip çık öz kendi davana dostum

Kardeş görme artık sen seni küçük
Onlar halden bilmez vijdani kaçık
Dostum sana söyledim hepsin açık
Uyanıp sahip ol davana dostum

Ozan Derya sana neler yazıyor
Yurttan ayrı Almanya'da geziyor
Sömürgeçler sana kuyu kazıyor
N'olur gel sahip çık davana dostum!...

H A L K O Z A N I

Sorumlusu : EMEKÇİ
Yayınlayan : YABANEL YAYINLARI
Yazışma adresi : Oranienstr.188
1000 Berlin 36

SUNU

*Dedim ki bozkırda bir sarı ota
Ateşin sönmeye dumanın tüte
Ola ki bir sabah bir horoz öte
Şu bizim türkümüz düşe dillere*

Ruhi Su ayrıldı aramızdan, bir sonbaharda, türküleri dillerde... Dostu Ali Yüce O'nu uğurlarken halkımız adına yanına azık koymayı unutmadı:

*Halkın dili halkın sesi
Güzel dost Ruhi Su
Halkın ezgili yüreği
Türkü koydum azık sana
Toprağın gül olsun
Sevgi dolsun tapınağın
Yorulmasın sazın telleri*

O'nun ölümünü yine bir sonbaharda kaybettiğimiz proleter devrimci-sanatçı Yılmaz Güney'i anarken duyduk. Acımız katlandı...

"Yattığımız yerde güller bitecek" derdi ya Ruhi Usta, Yılmaz Güney'de Paris'te komücülerin yanbaşıda toprak yerine güllerle gömülmüştü. Gülü gülle örttü halkımız. Ozan Can yoksul'un yazısıyla anıyoruz Yılmaz Güney'i.

Başka bir sonbaharda büyük ozan Enver Gökçe'yi yitirmişiz. Doğayı solduran sonbahar halkın değerlerinede mi dadandı yoksa? Sözü fazla uzatmayalım. "Ölüm adın kalles olsun!.."

*Nice türküler var yazarı yoktur
Nice yiğitler var mezarı yoktur
Sırası gelince tadılır geçer
Acının öfkenin pazarı yoktur*

diyen yürekli ozan Can Yoksul, arkadaşımız M. Demir tarafından tanıtılıyor bu sayıda. Zulada Kalan Türküler adlı kitabından örnek şiirler sunuluyor.

Ozan Ezeli,Halk Ozanları Kùltür Derneği Başkanı Murtaza Yalçın ile Türkiye'de dergimiz adına konuştu.Böylece ÷lkede yaşayan halk ozanlarımızla da bir köprü kurulmuş oldu.

Dergimizin sorumlusu Emekçi arkadaş bir soruyla,"hızır ne idi" diyerek belkide bir tartişmayı başlatıyor.Yine Ozan Emekçi dergimiz adına Ozan Mecburi ile kısa bir konuşma yaptı.

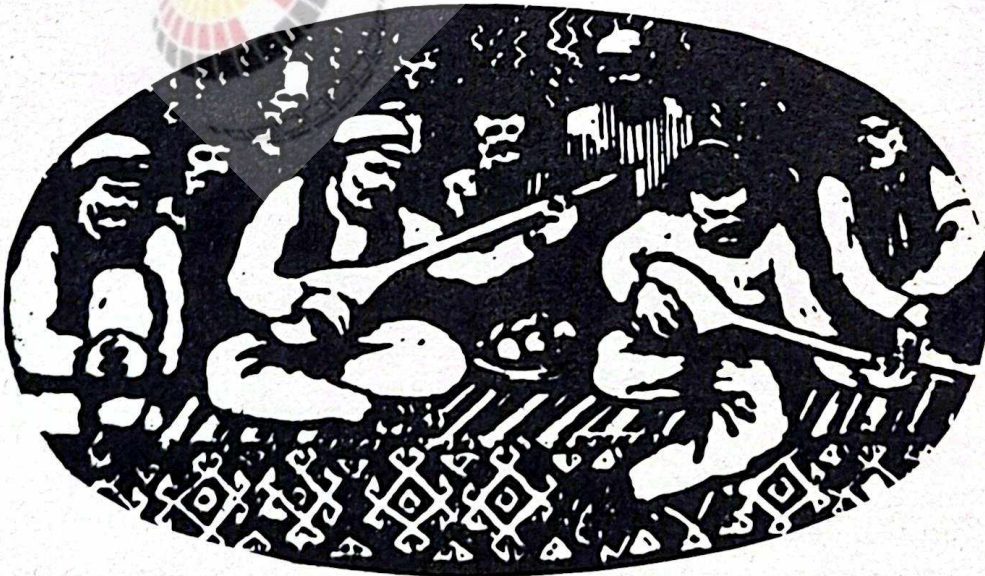
Arkadaşımız Hasan Kuzu geçmişimize göz gezdiriyor.Hem özgeçmişlerini özetliyerek,hemde şiirlerinden örnekler aktararak Ruhsati ve Sümmani'yi anıyor.

Hüseyin Yurtsever dost "uzun ince bir yolda" yorulmadan yürümüş,halk şiirimizin kilometre taşlarından Aşık Veysel'i günümüz koşullarında,ondaki doğa sevgisiyle,Almanya'da Yeşiller hareketi arasında bağ kurarak değerlendiriyor.

Halk Ozanı bu sayısında şiirleriyle:

Can Yoksul,Kemteri,Emekçi,Rençber,Mecburi,S.Kaplan Derya,Temeli,Ezeli,şah Turna,Harun Yiğit,Mazlum Ali,Haydar Korkmaz'dan size selam getiriyor.

Dost selamı!..

Kardeşlerim,

acımız sonsuzdur. Sinemamızın büyük ustası Yılmaz Güney'in ansızın aramızdan ayrılması tüm ezilen halkları ve onların dostlarını yasa boğdu.

Yılmaz Güney'i iyi anlamak, o'nun yarıda kalan kavgasını sürdürmek hepimizin en büyük görevidir. Bu kavgayı sürdürürken Yılmaz Güney'in adını her zaman, her yerde övünerek anmalıyız. Çünkü Yılmaz Güney'in adını anmak; emperyalizme, faşizme ve emperyalizmin çanak yalayıcı işbirlikçilerinin suratlarına ağır bir tokat olacaktır.

Yılmaz Güney'in adını anmak; Anadolu ve Kürdistan halklarının umut ışığı olacaktır.

Buğüne değin nice büyük sanatçılar yetiştiren Anadolu toprağı bir ürününü daha bağına basamadı. Ama Anadolu halkları olarak bizler, onur duyarak basıyoruz Yılmaz Güney'i bağımıza.

Bizler önderlerimizin bıraktıkları bayrakları daha yükseklerle dikebilmek için kolkola ve yarış içinde olmalıyız. Yılmaz Güney'in devrimci sanatımıza ve sanatçılarımıza bıraktığı çok şeyler vardır. Yeterki o'nu iyi kavramasını bilelim.

Kimi sınıf düşmanlarımızda dost görünerek Yılmaz Güney gibi değerlerimize sahip çıkıyor görünüp, zamanla onları karalamaya gidebilirler. Onların devrimci düşüncelerini ve kişiliklerini gözardı edebilirler. Ama bizler gerçek dostlarımızı ve düşmanlarımızı iyi tanımalıyız.

Yılmaz Güneyimize sahip çıkarak o'nu her yıl bilenlere, bilmeyenlere, gelecek kuşaklara anlatmalıyız. Çünkü Yılmaz Güneylere, Wazım Hikmetlere sahip çıkmak halklarımıza ve onların kültürlerine, sanatlarına sahip çıkmak demektir. Onlara sahip çıkmak sınıf düşmanlarımızın suratlarına bir tokat daha vurmaktır. Onlara sahip çıkmak emperyalizmin, faşizmin üzerine korkusuzca yürümek demektir. Onlara sahip çıkmak; sömürsüz, zulümsüz bir dünyada barış içinde, kardeşçe yaşamak demektir.

Varolsun, sağolsun Yılmaz Güney'in geride kalanları. O'nu dostça bağına basıp, ananları...

Can YOKSUL
- OZAN -

M İ L İ T A N O Z A N C A N Y O K S U L

M. DEMİR

*Nice türküler var yazarı yoktur
Nice yiğitler var mezarı yoktur
Sırası gelince tadılır geçer
Acının öfkenin pazarı yoktur*

Yukardaki satırlar, Çorum iline bağlı küçük bir köyde doğmuş, öğretmen-şair Can Yoksul'un beyninden, yüreğinden, kaleminden geçmiş beyaz kağıt üzerine kırmızı yazılarla... Mezarları dahi belli olmayan nice yiğitler yetiştirmiş, nice çilelere katlanmış, pazarı olmayan acıyı, öfkeyi yıllarca birarada yaşamış bir halkın evlatları olarak nede dokunur bu türkü yüreğimize!..

Can Yoksul çok nüfuslu yoksul bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir. İlköğretmen okulunu Ankara ve Dicle'de yatılı olarak bitirerek 1968 yılında tekrar köylere döner. Öğretmenliği sırasında halkın sorunlarıyla yakından ilgilenererek onları şiirlerinde dile getirmeye başlar. Onun bu soylu uğraşı, birçok meslektaş gibi onu da zor durumlara düşürür. Halk düşmanı iktidarlar, görevden alarak, sürgüne göndererek, tutuklayarak... ozanı susturmaya, yıldırmaya çalışır.

Can Yoksul sanat çalışmalarını şiirler yazarak, mahalli bir gazetesinin sanat sayfasını yöneterek, Tohum Gazetesi'nin uzun bir süre yazı işleri müdürlüğünü üstlenerek sürdürür. Şiirleri bir çok edebiyat dergisinde yayınlanmıştır.

Türkiye'de Bozkırın Çocuğu, Deli, Gündönümü adlarıyla üç şiir kitabı yayınlanmıştır.

Bilindiği gibi oniki eylül 1980'de kara bir bulut, tüm Türkiye'yi ve sanat alanını karanlığa boğar, memlekette artık göz gözü görmez olur. Düşünen, düşündüklerini ifade edebilen insanların önüne üç seçenek konur. Ya susacaksın, ya hapisane yada (becerebilirsen) yurtdışı...

Can Yoksul'da yurdumuzun birçok aydın ve sanatçısı gibi yurtdışına çıkarak sanat faaliyetlerini sürdürür. Dördüncü kitabı Zulada Kalan Türküler 1983 yılında Yabanel Yayınları tarafından Batı Berlin'de yayınlanır. Aynı yıl Basım ve Kağıt Sendikası Seni Unuturmuyum Seni adlı kitabını almanca ve türkçe olarak iki dilde yayınlar. 1986 yılında ise Tohum Yayınları iki kitabını daha okurlara ulaştırır. Panzerler, Postallar ve Darağaçları ve İnsanlığın Türküleri. Üfke ve Özlem Türküleri, Ana, Gurbet Destanı ve Çorumlu Ozanlar (antoloji) gibi hazır çalışmalar ise yayın sırası beklemektedirler...

Zulada Kalan Türküler halk şiiri geleneğine bağlı olarak yazılan ölçülü-uyaklı türkülerden oluşuyor. Bu türküler "zalım üstüne", "Pir Sultandan destur alarak" yürüyorlar. Şiirler doğaç olarak çilekes halkımızın sorunlarını, dost ve yalın bir dille anlatıyorlar. Ozan yer yer o dertlere ortak olurken, yer yer de yol gösteriyor, arınmak için...

*Yiğit aman dilemez oy
Paslı bıçak bilenmez oy
Vurun, vurun yoldaşlarım
Düşman kolay tükenmez oy...*

Zindanlar ve zulüm sık sık dile geliyor şiirlerde:

Ay mı oldu,yıl mı oldu zindanda geçen
Akşam mı,sabah mı söyle gardiyan
Hangi vampir idi kanımı içen
Akşam mı,sabah mı söyle gardiyan
Burda olduğumu bilenim var mı
Beni sormak için gelenim var mı
Dışardaki yağan yağmur mu,kar mı
Akşam mı,sabah mı söyle gardiyan

Can Yoksul,Zulada Kalan Türküler'in sunu yazısında şiirle ilk ilişkilerini,köy odalarında "Pir Sultan,Köroğlu,Karacaoğlu gibi" halk ozanlarının kitaplarını okuyarak başladığını yazıyor.Onları o günler beğenerek okuyor.Şimdi kendi bilincinde yeniden yoğurarak,yeni şartların yeni şiirleriyle yaşıyor halk şiirini mısralarında.Halk şiirinin büyük ustalarına sahip çıkan ozandan şu dörtlükleri de okuyoruz Zulada Kalan Türküler'de:

VEYSEL USTA

Tek telinen çalan Veysel
Yunus nerde,sen nerdesin
Yedi yüz yıl geldi geçti
Hem mızrapsın,hem perdesin
Miras aldın duttan sazı
Karanlıkta bu avazı
Göremeden geçti ömrün
Bahar sandın giden yazı
Ne duruldun nede coştun
Her güzele gönül açtın
Bu dünyanın meyvesini
Halktan aldın,halka saçtın

Toprak dedin,toprak oldun
Daldan düşen yaprak oldun
Kim ne derse desin usta
Her mızraba parmak oldun
Toprağında Pir Sultan'ın
Açtın diken dört bir yanın
Herkes bilsin Veysel Usta
Can senindir,sen de Can'ın.

GİBİ

Kabahati açık, özürü gizli
Kedinin pisliğin örtmesi gibi
Hayali çok zengin, mucize bekler
Ölünün kefeni yırtması gibi

Kuytu köşelerde alır soluğu
Gagasına mama taşır kuyruğu
Kanun sayar içi çürük buyruğu
Allahın günahı tartması gibi

Emekçi'nin ipin çeker kuyuda
Asalaklar av bekliyor kıyıda
Fırtına estirir bir kaşık suda
Kahramanın faktan fırtması gibi

BİZİ

Bende anlamadım, bilmem biz neyiz
Kâh ahmak, kâh alim sandılar bizi
Biz ahmak değiliz, alim ise hiç
Hem öyle, hem böyle andılar bizi

Bir suna gözlerim, perişan halde
Çığırın arıyor bulanık gölde
Saç ekmeği olduk her türlü elde
Yağlı, yavan aş bandılar bizi

Bilene malumdur aczin imdadı
Her dem berat eder suçluysa kadı
Uyanıklık oldu ayıbın adı
Sanılmasın bunlar yendiler bizi

Emekçi'yim beyan ettik halleri
Sağdan eser oldu garbi yelleri
Fikir fukarası, aczin dölleri
Hayli tuzaklara sundular bizi

HIZIR NE İDİ ?

Emekçi

Kerem'i konuşurken Aslı'yı,Leyla'dan söz ederken Mecnun'u,Ferhat'ı düşünürken Şirin'i ve dağları,Arzu söylendiğinde Kanber'i ve beraberinde sevmeyi,sevilmeyi,sevdalar için ölümleri,delinen dağları,hasretlikleri,hasret ölüşleri,ömredeğer kavuşmaları hatırlayıveririz.Günümüz sevdalıları kimi kendini Mecnun'a benzetir,kimi sevdiğini Leyla eder.Yada iki sevgili için Leyla ve Mecnun'lar gibi deriz...

Birde aynı şekilde ama başka duygularla hatırlananlar vardır.Köroğlu,Dadaloğlu,Pir Sultan Abdal gibi...

Köroğlu dendiğinde,onun kıratından,sevdalarından,Çamlıbel'inden başka,soysuz Bolubeyi de davetsiz misafir gibi dalıverir aklımıza!Ardından Demircioğlu'nu,Ayvaz'ı düşünürüz...

Bolubeyi'nin vahşetini,keyfini,zevkini,acizliğini,gaddarlığını; Köroğlu'nun başkaldırılarını,yürekli olmanın ne demek olduğunu,bir de tüm bunların beslendiği haklı olmayı ve her Bolubeyi'ne bir KÖROĞLU'nun bulabileceğini düşünürüz...

YİĞİT OLAN GÜMBÜR GÜMBÜR GÜRLESİN
YİĞİDİ DOĞURAN ANA BİN YAŞA
AK GÖVDEDE KIZIL KANLAR ŞORLASIN
YİĞİDİ DOĞURAN ANA BİN YAŞA

Köroğlu'ndan bunları dinlerken,onun yiğitlikten ne anladığını çıkarırız.

Sonra Dadaloğlu ve Osmanlı...

HAKKIMIZDA DEVLET ETMİŞ FERMANI
FERMAN PADIŞAHIN DAĞLAR BİZİNDİR!

Osmanlı ne kadar kanemici,sömürgeci,ne kadar asalak ve zulümde sınırsız ise;Dadaloğlu'da,Pir Sultan'ın "Bizim davamız kapı itleri ile değil,ol kapının ta kendisiyledir" dediği gibi,dolaylı ve gizemli olmaktan çok,hedefini direk olarak seçerken o kadar tutarlıdır.

Dadaloğlu bize Osmanlı zulmünden başka Toroslari,Avsar ellerini,göçleri,vuruşmaları ve yenilgileri andırır...

Bambaşka bir sevdadır Dadaloğlu...Bir savaştır başlı başına! Osmanlı'ların pervasız,hayasız ve vicdansız uygulamalarına olmaz diyenlerin haklı savaşı!...Çadırların,yaylaların,kızların,gelinlerin,arap atların savaşı...

Bunca zulme,bunca baskıya rağmen aşıkların ara vermediği bir savaş. Dadaloğlu'nu anınca,bugünkü Osmanlı artıklarının tarihte atalarına ait üvünçle sahip çıkacakları bir tanecik bile onurlu bir hatıralarının olmadığı bir kez daha hatırlarız...

ILGIT ILGIT SEHER YELİ ESİYOR
GAVUR DAĞLARININ BAŞI DUMANLI
GÖNÜL BİNMIŞ AŞK ATINA AŞIYOR
BRE BEYLER CÜNUNLUĞUN ZAMAN MI
AŞAĞIDAN İSKAN EVİ GELİNCE
SARARIPTA GÜL BENZİMİZ SOLUNCA
MALİM MÜLKÜM SEYFİ GÖNLÜM KALINCA
KAYPAK OSMANLI'LAR SİZE AMAN MI

Ve Pir Sultan Abdal...

HER AĞACIN KURDU ÖZÜNDEN OLUR
YİĞİDİN KEMLİĞİ SÖZÜNDEN OLUR

Yalnız Pir Sultan'ı mı? Pir Sultan denince Hızır'ı,sarı-kara kadı-
ları düşünmeyen kim var?..

Şah'ı hatırlamamak mümkün mü?insan olmayı,insan olmanın öğelerini;
kardeşçe,dostça ve beraberce yaşamayı hatırlamamak ,arzulamamak mümkün mü?
Pir Sultan Abdal'dan yana olmanın,Hızır'a,kara-sarı kadınlara haraç kesmeye,
haksızlığa karşı koyma olduğunu kim reddeder?

BİZE DE BANAZ'DAN PİR SULTAN DERLER
BİZİ DE KEM KİŞİ BELLEMESİNLER
PAŞA ADAMINA TEMBİH EYLESİN
ELİM ÇEKİP KOLUM BAĞLAMASINLAR

0,bunları söylerken,insan onuruna,kişiliğine gölge düşüren ve onu
rencide eden uygulamalara zerrece tahammülü olmadığını anlatır.

Koca Pir Sultan Abdal onunla da kalmaz.Zulüm kol gezip,paşalar,bey-
ler ve çömezleri fakir fukaraya hayatı çekilmez hale getirirken,yağma,talan
ve ahlaksızlıklar boydan aşarken 0 boş durmaz.Ulaşabildiği her yanı haklı a-
macı uğruna dolaşır.Halka zulme baş etmemeyi öğütler.Birliği,beraberliği ö-
ğütler.Bu yönüyle de militan bir örgütçüdür Pir Sultan Abdal...

KALKIN CANLAR BİR OLALIM
MÜNKİRE KILIÇ ÇALALIM

Bütün bunlar Pir Sultan'ın bilinen ve saygıyla anılan vasıflarıdır.

Acı ve saçma olan bir şey daha var:Pir Sultan'ın sadece alevilikle eş tutul-
ması,dahası aleviliğin Pir Sultan'la başladığı şeklindeki bir anlayışın hala
çağımızda dahi pazarlanmaya çalışılması.Tarihin sınıflar savaşı olduğunu,gü-
nümüzde mezhepçiliğin hakim sınıfların vaz geçemiyeceği bir dayanak olduğunu
reddeden beri gelsin.Çünkü hakim sınıflar için geniş halk yığınlarının bölük
pörçük olması önemlidir.Bu onlara yetiyor.Bugün Pir Sultan Abdal sunni ola-
rak sunulsa da hakim sınıflar açısından bir değişiklik olmayacaktır.

Mezhepçiler kendi mezheplerinin doğruluğunu kanıtlamak için çeşitli metodlara baş vururlar.Bizim Ülkemizde de alevi mezhepçiliği yapanlar Pir Sultan'a saygınlığı kendilerine kanalize etmeye çalışıyorlar.Her halde Pir Sultan'a yapılabilecek en büyük saygısızlık bu olsa gerek...Sınıf savaşının dünyanın her yanında alabildiğine keskinleştiği çağımızda,Pir Sultan Abdal'a giydirilmek istenen bu seviyesiz gömlek,ancak giydirmek isteyenlere yakışır. Onun asırlar önce söyledikleri hala tazeliğini koruyorsa,bu onun ancak ve ancak gaddarlığa karşı savaşında aramalıdır.Kitleleri mezhepçilik temelinde bölme gayretine umut bağlayanların ve onların yardımcılarının faaliyetlerini,Pir Sultan Abdal'dan yana olmak tereddüslüz reddeder.İnsanlık alevilik ve karşıtı olarak değil,ezenler ve ezilenler olarak iki kampa ayrılmıştır.İnsanlık tarihininde çağımızda gerçeği budur.

Pir Sultan'ın safı bellidir.Hızır'ın safı da belli!Dünya halkları millet ve mezhep sınırı tanımamaksızın saflaşmışken,Pir Sultan'ı dar sınırlara hapsetmek isteyenler,başka mezheplerden Pir Sultan gibileri hakkında ne düşünüyorlar?

Burda sormak istiyoruz.Hızır ne idi?Başka bir mezhepten mi,alevi mi?

*Ben dervişim diye göğüs gerersin
Hakk'ı zikretmeye dilin var mıdır
Sen kendin görsene ilden n'ararsın
Hâli hâl etmeye hâlin var mıdır*

*Bir gün balık gibi ağa sararlar
Mürşidinden rehberinden sorarlar
Tütsü yakıp köşe köşe ararlar
Ben arıyım dersin balın var mıdır*

*Dertli olmayanlar derde yanar mı
Tahkik derviş ikrarından döner mi
Her bir uçan gül dalına konar mı
Ben bülbülüm dersin gülün var mıdır*

*Pir Sultan'ım senin derdin değişmez
Derdi olmayanlar derde düş olmaz
Mürşitsiz rehbersiz yollar aşılmaz
Mürşit eteğinde elin var mıdır*

OZAN MECBURI İLE KISA BİR KONUŞMA

Konuşan:Emekçi

-Bize kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

-1950 yılında Maraş'ın Afşin kazasının Ağcaşar köyünde doğdum.Yedi yaşıma kadar nasıl büyüdüğümü pek hatırlamam.Ancak yedi yaşında ilk okula başladığım zamandan sonrasını hatırlarım.Çünkü okula başlamamın benim için ilginç yanları var.Birincisi,okula yağmurlu bir günde yalnızak gidişim.İkincisi ise tek kelime türkçe bilmemem.Tabi ki,yalnızak olmamın sebebi yoksulluk.Türkçe bilememem ise ana dilimin kürtçe oluşu.İlk okulu bitirdikten sonra okula devam edemedim.Dedim ya,yoksulluk ve annemin ölümü bizleri daha da zor durumda bıraktı.

-Kaç yıldır saz çalıp,şiir yazıyorsunuz?

-Öndört-onbeş yaşlarında müziğe merak sardım.Zaten bizim köyde hemen her evde bağlama çalan biri var idi.Ve her halde 1965 yılı olacak Mahzuni'nin "nenni bebeği" ile yüz yüze geldim.Etkilenmemek elde değildi.Çünkü bizi söylüyordu.Tarlada ırgatlık,dağda çobanlık,şehirden hamallıkla 1968 yılına geldik.Aşık Mahzuni'nin plakları ile saz çalmayı öğrendim.1969 yılında birine aşık olmam bana ilk şiirimi yazdırdı.

Aha işte ben yolcuğum
Kal sevdiğim isterisen
Bensiz hayat kolay ise
Gül sevdiğim isterisen
Kalbimde hatıran kalsın
Bunu sadık dostlar bilsin
Hayat sana zehir olsun
De sevdiğim isterisen
Olmaz olsun böyle yaşam
Diyarı gurbet dolaşam
Der isen yare kavuşam
Gel sevdiğim isterisen
Mecburi düşüp ölürse
Aydınlık günler gelirse
Dava halkımın olursa
Öl sevdiğim isterisen

-Memlekette ve burada yazdıklarınız arasında ne gibi farklar var?

-Memlekette ve burada yazdıklarım arasında elbette çok fark var. Memlekette yazdığım şiirler,örneğin siyasi şiirlerim radikal ama bence içi boş.Çünkü olgunlaşmamıştık.İkincisi ise yalnız yoksulluk ve köylülüğün sorunlarıyla ilgili.Burada ise gerek memleketimizle buranın sosyal farkları gerekse işçi oluşumuz şiirlerimi etkiledi.Burada ilk şiirim o dönemler işçilerin almanca bilmemesinden yararlanıp para karşılığı iş yapan tercümanlara:

Patron uşağı,işçi düşmanı
Tercümanım diye soyuyor seni
Kaldır yumruğunu kolla kendini
Soyguncunun ensesine vur gardaş
Ekme davasına terkettik yurdu
Bu düzenler hangi yoksul doyurdu
Şeni soydu hep patronu kayırdı
Bu düzeni ta kökünden yık gardaş
Sen çalış ki o sırtından geçine
Sanki koyunlara yapışan kene
Kimler hizmet eder böyle düzene
Satılmış uşaktan başka be gardaş
Mecburi'yim içim yandı söyledim
Ben kendi başıma bela eyledim
Bir gün anlayacak,ben ne eyledim
İnanmayın hile,düzendir gardaş

-Tarihe mal olmuş ozanlardan hangileri sizi etkiledi?

-Dadaloğlu ve Pir Sultan'dan hala etkilenirim.

-Günümüz ozanları hakkında ne düşünüyorsunuz?En çok kimleri dinliyorsunuz?

-Genç ozanlarımız kendilerini yenilemek zorundadırlar.Her ozan kendisinin halkın bir parçası olduğunu unutmamalıdır.Son zamanlarda Musa Eroğlu ve Arif Sağ'ı dinliyorum çoğunlukla.

-Son olarak bize en çok sevdiğiniz bir şiirinizi sunar mısınız?

Yiğitlerin yolu bir gün düşerse
Aç kolların sen onlara Binboğa
Kurban olam Nurhak'lara benzeme
Aç kolların yiğitlere Binboğa
Yiğitler bağrında gönensin yatsın
Zalimin umudu mezara batsın
Kükresin yiğitler mavzerler ötsün
Aç kolların yiğitlere Binboğa
Mecburi büyüdü senin bağrında
Ezilen kurtulsun zulüm çağında
Zaman gelir çatar devrim çağında
Aç kolların yiğitlere Binboğa

NEDEN SES ÇIKARTMAZ KADINLARIMIZ

Bir elbise gibi giyilip atılan
Neden ses çıkartmaz kadınlarımız
Her yerlerde kötü gözle bakılan
Neden ses çıkartmaz kadınlarımız

Erkek istediği her şeyi yapar
Kolundan tuttumu sokağa atar
Hiç çıkamıyacak batağa batar
Neden ses çıkartmaz kadınlarımız

Eline verilir kara belgeler
Kara belge yüreğini yaralar
Vücudun satarak geçimin sağlar
Neden ses çıkartmaz kadınlarımız

Hergün kucaktan kucağa atılır
Evlenirken teraziyle tartılır
Beyaz kadın ticareti yapılır
Neden ses çıkartmaz kadınlarımız

Kadının siyasi görüşü olmaz
O kadındır aklı bir şeye ermez
Kurtuluşu için savaşım vermez
Neden ses çıkartmaz kadınlarımız

Tarlada ve zor işlerde çalışır
Fabrikada az ücretle yetinir
Meclislerde bir süs gibi oturur
Neden ses çıkartmaz kadınlarımız

Kadın erkek ile omuz omuza
Ancak biz beraber çıkarız düze
Şah Turna bu sinsî planlar bize
Neden ses çıkartmaz kadınlarımız

Ayrıldın yurdundan gurbete düştün
Dön gel Aslım dön gel sılaya
Yoksulluk elinden sende mi şaştın
Dön gel Aslım dön gel sılaya

Bilemezsin erkânını yolunu
Yabancısin anlamazsın dilini
Silen yoktur gözlerimin selini
Dön gel Aslım dön gel sılaya

Ufkun çağırır gel annem diye
Mehtap'ın açlıyor ver meme diye
Figânımız sığmaz oldu dünyaya
Dön gel Aslım dön gel sılaya

Kemteri gözlerin doldu ha doldu
Bu halime sebep yoksulluk oldu
Şu zalim Almanya bizi mi buldu
Dön gel Aslım dön gel sılaya

K
E
M
T
E
R
İ
D
E
N

Ey güzel Türkiye'm, ey bizim eller
Toprağına kurban olasım gelir
Ortaktır derdime şu sarı teller
Vurdukça sazıma vurasım gelir

Susuz kalmış gül misali solmuşum
Yıkılası gurbetelde kalmışım
Ak sineme kara taşlar çalmışım
Baktıkça derdime gülesim gelir

Kimler koymuş şu kapıyı aralık
Ellere ışıktır, bize karanlık
Ona buna boşa ettim çiraklık
Çekilip kenarda durasım gelir

Hasret Kemteri ulu postlara
Alışmış kedere kara yaslara
Senelerdir hasret kaldık dostlara
O güzel dağları göresim gelir

SEVDALİYİM

Nasırlanmış ellerine
Sevdalıyım, sevdalıyım
Şeker gibi dillerine
Sevdalıyım, sevdalıyım

Tarladaki sabanına
Yarık yarık tabanına
Koyun güden çobanına
Sevdalıyım, sevdalıyım

Madendeki işçisine
Ocaktaki taşçısına
Mutfaktaki aşçısına
Sevdalıyım, sevdalıyım

Arısının peteğine
Dağlarının eteğine
Ak çarşafı yatağına
Sevdalıyım, sevdalıyım

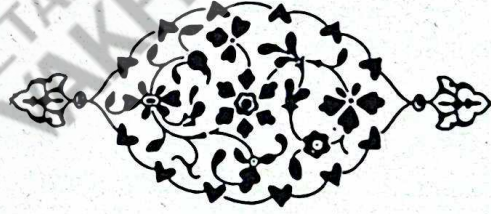
Harun Yiğit havasına
Gecekondu yuvasına
Güzelinin belasına
Sevdalıyım, sevdalıyım

GURBET

Gurbet deyip çıktık yola
Unutuldu teyze hala
Emmi, dayı hele neyse
Mektup diye ağlar ana

Ayşe, Fatma, Hasan, Ali
Kim akıllıdır, kim deli
Yıkılası gurbet eli
Çoğu umut bağlar sana

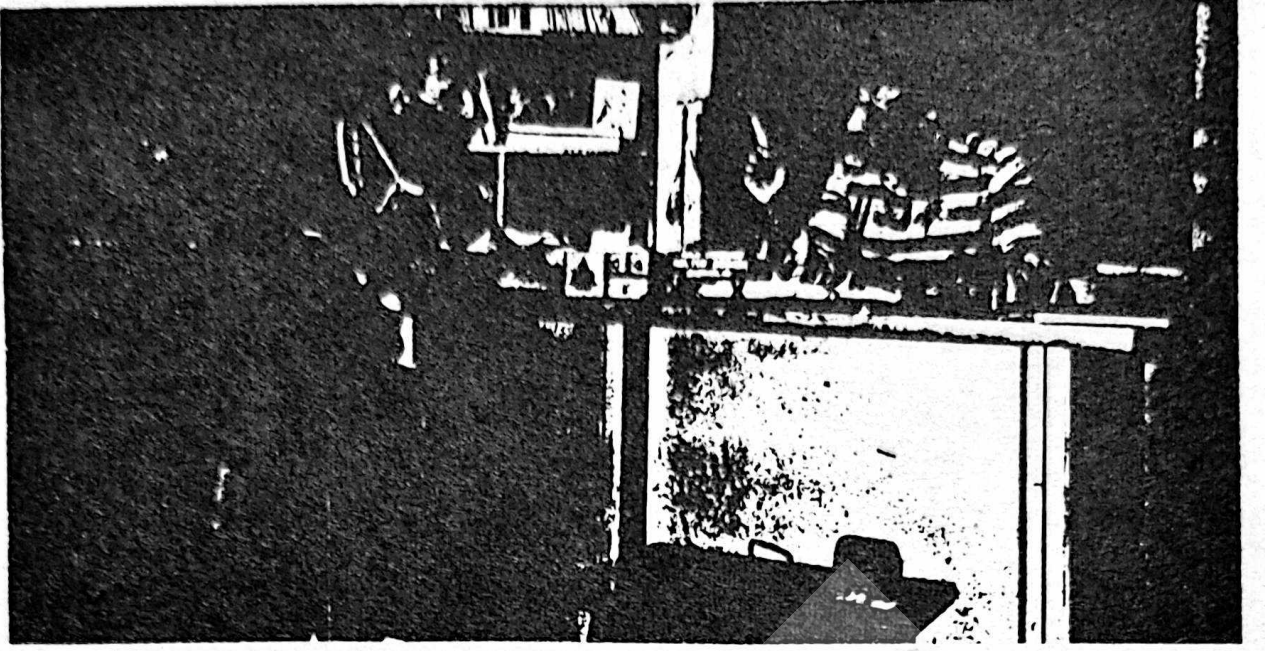
Harun derki dayanılmaz
Rengi yok ki, boyanılmaz
Oyun değil, oynanılmaz
Gurbet anam ağlar bana

KISA BİR TANITMA

Batı Berlinde yaşayan sanatçı Adil Arslan Batı-Doğu Divanı adıyla Ruhi Su'nun anısına çeşitli semahlardan oluşan bir plak çıkarttı.

Plakta sazın yanısıra çeşitli batı çalgı aletleri de yoğun bir şekilde duyuluyor. Öyle ki yer yer saz boğulmama mücadelesi veriyor. Adil Arslan'ın çocukluğundan beri semahlarla büyümüş olması ve saza hakimiyeti bu mücadelenin kazanılmasına etken oluyor belkide.

DERGİMİZ MUHABİRLERİNDEN EZELİ DOĞANAY DERGİMİZ
ADINA H A L K O Z A N L A R I K Ü L T Ü R
D E R N E Ğ İ BAŞKANI M.YALÇIN İLE GÖRÜŞTÜ.

-E.Doğanay: Sayın Murtaza Yalçın, derneğinizi amaç ve faaliyetleri hakkında bizi aydınlatır mısınız?

-M.Yalçın: Efendim, derneğimiz yaşayan bütün halk ozanlarımızı bir çatı altında toplayarak, birlik ve dayanışmalarını sağlamak istiyor. Kısacası amaç bu. Ama faaliyete gelince, var olan dominat yasalardan fırsat buldukça bu amacımızı gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Halk ozanı öldü, bitti, tükendi gibi art düşüncelerin üstüne bir sünger çekerek, daha canlı, daha üretken bir ozan tipini yaratmaktır düşüncemiz.

-E.Doğanay: Efendim, günümüz edebiyat çevrelerinde halk ozanına karşı olumsuz bir yaklaşım var: "Halk ozanları gelişen teknik karşısında toplumdaki yerini yitirdiler" denmektedir. Sizce bu olayın doğruluk derecesi nedir.

-M.Yalçın: Sanıyorum bu savı Prof.Dr. Fuat Köprülüler ileri sürmüştü. Ama zaman onun bu savını çürüttü. Eskiden halk ozanları kendilerini tanıtmak için köy köy, bucak bucak, il il at sırtında, saz ellerinde, kellesi koltuğunda gezer ve şiirlerini, türkülerini okurlardı. Ama günümüzde bu ilkel metod kullanılmıyor. Çünkü gelişen teknik kendisine çok büyük imkanlar tanımaktadır. Bant

plak,TV.,basın ve yayın ozanı olduğu yerden ülkenin en ücra yerine kadar girmesini sağlamaktadır.Buda şunu gösteriyor:Teknik gelişme halk ozanını toplumdan dışlamadı, aksine kalıcılığını sağladı.Bu değerlerin yitip gitmesini önledi.

-E.Doğanay:Sayın Yalçın gelişen her teknik olay karşısında insan beyni gelişiyor,kültür hazinesi genişliyor.Günümüz halk ozanları bilinçli olarak bu oluşumu şiirlerine yansıtıyorlar mı?Yoksa hala şiirin içeriği geleneksel mi?

-M.Yalçın:Dedik ya,biz çağdaş halk ozanları kültür derneğini kurduk.Derneğimiz bir nevi okul görevini de üstlenmiştir.Derneğimizin üyeleri bugüne kadar çok verimli ürünler vermişlerdir.Şiirin yaratıcıları olan usta ozanlarla,yeni yeni şiir yazmaya çalışan genç ozan arkadaşlar arasında devamlı sohbetler olur.Yeni yetişen halk ozanlarının şiirleri bilimsel bir öğretiyle analiz edilerek evrenselliği sağlanmaya çalışılmaktadır.Yani eski tip şiir yerine,yeni tip şiir oluşuyor.Gelecekte halk şiirinin genel yapısını kırarak ona çağdaş bir yüz kazandırılmaya çalışılıyor.Eski ozanların şiirlerindeki genel tema gül,bülbül,sevgili,doğa ve ilahi aşktı.Ama günümüz ozanlarının işlevi,doğa ve insansal güzellikleri toplumsal olaylarla kaynaştırarak,kısa yaşamı öğretmektir.

-E.Doğanay:Sayın başkan,dernek olarak ekonomik sorunlarınızı nasıl çözüyorsunuz?

-M.Yalçın:Anma törenlerine katılarak,konserler vererek,geceler düzenliyerek derneğimizin ekonomik sorunlarını çözmeye çalışıyoruz.Tabi buna üye aidatları da ekleniyor.

-E.Doğanay:Efendim,derneğinizin tek şubesi mi var,Ankara olarak?

-M.Yalçın:Evet efendim,şimdilik yalnızca bir tane.Ama yeni yeni şubeler açmaya çalışıyoruz.İzmir,Malatya,Sivas ve İstanbul'da.Sivas'ta Sefil Selimi,İzmir-

de Meçhuli'yi bu amaçla görevlendirdik.

-E.Doğanay:Sayın Yalçın,halka ulaşabiliyor musunuz?Ülkemizde mevcut olan bütün basın yayın egemen sınıfın tekelindedir.Halka ulaşmanız zor olmuyor mu?Hele hele yaptığınız sanat halk içinse...

-M.Yalçın:Biz zaten halktan geldik.Ama dediğimiz gibi var olan tutucu düşünce bizi halktan soyutlamak istiyor.TV bize tamamen kapalı.Biz de düzenlediğimiz gecelerde bilet ücretini asperagas sanatçıların verdiği konserlerdeki ücretlerin çok çok altında tutarak halkla olan bağlarımızı koparmamaya çalışıyoruz.Bu tutucu düşünceye karşı verdiğimiz savaşım bununlada kalmayıp Afrika'daki açlara yardım kampanyasına derneğimizde katıldık,büyük bir hasılat kırıldı.Buda hem halk tarafından hemde bürokratik kesimlerde büyük bir taktir ve dikkatle izlenildi,karşılandı.

-E.Doğanay:Efendim,İzmir'de Mehmet Avcı denen bir ozan tarafından Halk Ozanları Kültür Derneği diye bir dernek daha kuruldu.Sizin derneğinizin bir şubesi olmadığına göre,bu dernekle gerek kültürel,gerek ekonomik bir ilişkiniz var mı?

-M.Yalçın:Hayır.Kesinlikle hiç bir ilişkimiz yoktur.İzmir'deki kurulan o derneğin faaliyetleri bize göre çok çarpık.Onlar geçmişte tekrar etmekten öteye gidemiyorlar.Genellikle Karslı ozanların himayesi altındadır.Karslı ozanların yaptığı sanat herkesçe bilinmektedir,tarif etmeme gerek var mı bilmem?

HALK OZANI DERGİSİ ADINA EZELİ DOĞANAY
30 Ağustos 1986

HALK OZANI DERGİSİ GÖNÜLLÜ MUHABİRLER ARAMAKTADIR.İSTEKLİLERİN ADRESİMİZE BAŞVURMALARI RİCA OLUNUR.AYRICA ÇEVRESİNDE DERGİMİZİ SATACAK VE TANITACAK YARDIMCILAR ARANMAKTADIR.

AHU GÖZLÜM

Gine bahar geldi bizim ellere
Artık bizim ele gel ahu gözlüm
Ova yeşillendi çiçekler açtı
Yetiştirdi bağlarda gül ahu gözlüm

Bingöl dağlarının karı eridi
Gitmenin zamanı bak yol göründü
Köyler kalktı yaylalara yürüdü
Bari bir habercik sal ahu gözlüm

Yüce doğdu Palandöken güneşi
Yakar yüreğimi Aras akışı
Var mıdır dünyada yurdumun eşi
Var ise bir tane bul ahu gözlüm

Umut bulutlarım dağıldı gitti
Kim yarattı kör olası gurbeti
Bu hasretlik artık canıma yetti
Gör ki bana ne der el ahu gözlüm

Ezeli dost ile açtı arayı
Tabip geçinenler deşti yarayı
Kimleri beğenmez umman deryayı
Çıkarda bakarsın göl ahu gözlüm

AYRILIĞIN ACISI

Bilesin ki ayrılığın acısı
Yüreğime bir dert oldu Ezeli
Bin yıllık bir hasret çekerim şimdi
Yaban el bize yurt oldu Ezeli

Dost deyipte ben bağrıma bastığım
Etrafında ılgıt olup estiğim
Ardısıra nazlanıpta küstüğüm
Bütün canlar namert oldu Ezeli

Burcum burcum kokar Bingöl yaylası
Yaz olunca bir hoş olur havası
Ezeli dinmez mi gönül yarası
Yüreğime bir kurt oldu Ezeli

YÜRÜ

Yılların yorgunu Mehmet Bahnhofta
 Bir sıcak bakışı arardı yüzü
 Çeyrek asır burda harcadı emek
 Bendi benzi soldu, sarardı yüzü

Alamanlar doydu, Mehmet kovuldu
 Baktı etrafına çok, çok yalnızdı
 Sonunda kendini yurdunda buldu
 O topluma nasıl girerdi yüzü

Genç gelmişti ama ihtiyar döndü
 Geçti seneleri umudu söndü
 İçinde büyüyen kocaman kindi
 Çattı kaşlarını karardı yüzü

Mehmet geldi diye sevinen oldu
 Etrafına yerli tüccarlar doldu
 Mehmet koyun gibi tekrar yüzüldü
 Bir acaip halde dururdu yüzü

Haydar Mehmet hangi toplumun eri
 Ne yurdunda nede yabanda yeri
 Satılmıştı tekrar kovuldu geri
 Dağı yarar, taşı delerdi yüzü

GURBET

Ayrılık bitmeyen acı
 Gurbet incitir insanı
 Horgörülür her yabancı
 Gurbet incitir insanı

Umut bilip geldik bizler
 Geçti bahar, geçti yazlar
 Anam yollarımı gözler
 Gurbet incitir insanı

Bağlanıp kaldık burada
 Bir yanımız ta orada
 Şaşıp kalmışız arada
 Gurbet incitir insanı

Narmanlı Erzurum'un bir ilçesidir. Asıl adı Hüseyin olan Sümmani 1860 ta doğmuş ve birinci dünya savaşına kadar bu yörede yaşamış bir halk şairimizdir.

Dünyaya gözlerini açtığından itibaren açlık, yoksulluk, ezilme ve sömürü onu terketmemiştir. Babası Sami Kaleli Hasanköy'ün çobanıdır. Sümmani onbir yaşına geldiğinde baba mesleğine başlar.

Birgün koyunları otlatırken, bir taşın dibinde uyuya kalır. Rüyasında bir amirin kızına, Gülperi'ye sevdalanır. Bu rüyasını bir türlü unutamaz. Kendi kendine türküler söylemeye başlar. Sümmani sevdadan yanıp tutuşmaktadır.

Bu hali uzun süre izleyen çoban baba ona bir saz alarak yardımcı olmaya çalışır. Sümmani bundan böyle yörenin aşıklarıyla oturup kalkacak ve kısa bir süre sonra da kendini dinletir olacaktır.

Birgün sazını sırtlayarak Gülperi'yi aramaya çıkar. Uzun bir geziden sonra onsuz geri döner köyüne. Sevda rahat bırakmaz Sümmani'yi. Yeniden alır sazı ele, koyulur yollara. İran'ı, Kafkasya'yı gezip dolaşır, Gülperi'sini bulmak için. Nafile, eli boş döner köyüne hasta ve yorgun olarak. Sevdalı şair Sümmani bundan iki üç yıl sonra, muradına eremedi, 1915 yılında hayata gözlerini yumar. Ondan günümüze çok güçlü sevda şiirleri hatıra kalmıştır.

Not: Bu yazı Haşim Nezihi Okay'ın Sümmani ve Şiirleri adlı kitabından yararlanılarak yazılmıştır.

Y A B A N E L D E H A L K O Z A N L A -
R I 5-DM.

Emekçi, Kemteri, Gültekin, Seyfili, Haydar
Korkmaz ve Zamani'den türküler, marşlar

YABANEL YAYINLARI-Oranienstr.188 1 Ber.36

ERVAH-I EZELDEN

Ervah-ı ezelden levhi kalemden
Bu benim bahtımı kara yazmışlar
Gönül perişandır devri alemde
Bir günümü yüzbin zara yazmışlar

Arif bilir aşk ehlinin halini
Kaldırır gönlünden kıvı kalimi
Herkes dosta verdi arzuhalini
Benimkini bir rüzgara yazmışlar

Olaydı dünyada ikbalim yahver
El etse sevdiğim acep kime ver.
Bilmem tecelli mi yoksa ki kader
Beni bir vefasız yare yazmışlar
Yazanlar Leyla ü Mecnun kitabın
Sümmani'yi bir kenara yazmışlar

NE HAYELDESİN

Gönül ne beklersin viran köşkünü
Geldi geçti ömrüm ne hayeldesin
Felek birgün vurup tarumar eyler
Geçti Süleymanlar ne hayeldesin

Bu fani dünyadır bellidir belli
Ne şal giyen kalır ne yüzü allı
İstersen yüz yaşa ister yüzelli
Ahırın ölümdür ne hayeldesin

Yaribbi Sümmâne eyle inayet
Selavatla bulsun ömrü nihayet
Habibim Muhammet eyle şefaat
Dürüldü defterin ne hayeldesin

RUHSATI

HASAN KUZU

Hele bir düşün ki gözümün nuru
Bu kadar parayı sana kim verdi
Bazı fukaraya bulma kusuru
Nesti kundurayı sana kim verdi

Bir vakte erdiki bizim günümüz
Yiğit belli değil, mert belli değil
Herkes yarasına derman arıyor
Dava belli değil, dert belli değil

Yukardaki iki dördlük, son günlerde adını sıl sık duyduğumuz ve 19. yüzyılda yaşamış Ruhsati'ye ait.

Nedense 1960 yılına kadar adı pek duyulmayan bir halk ozanıdır o. Oysa incelediğimizde görüyoruz ki, Ruhsati çok geniş bir kültür hazinesine sahiptir. İlk olarak 1940 larda iki folklör dergisinde çeşitli türküleri yayınlanır. 1960 yılında ise Eflatun Cem Güney ve Çetin Eflatun Güney Ruhsati ve Türküleri adı altında bir kitap yayınlarlar. Bu sayede onun hakkında bilgi edinmek olanaklaşır.

Ruhsati, aslen Tunus'tan göçebe gelmiş bir ailenin çocuğu olarak Sivas'ın kangal kazasına bağlı Deliktaş'ta dünyaya gelir. Asıl adı Hüseyin'dir. O daha doğar doğmaz açlıkla, yoksullukla göz göze gelir. Yaşamı boyunca da ezilmiş, sömürülmüş, buram buram yoksulluk yaşamıştır. Hayatı ızdırapla doludur Ruhsati'nin. Büyüdükçe o yörede bir gelenek haline gelmiş olan ozanlığa merak duymaya başlar. Önce hocası Feryadi'den okuma yazma ve diğer hocası Aşık Kul Kusu-ri'den saz çalmasını öğrenir. Bundan böyle derdini sazına ve türkülerine anlatan Ruhsati'den günümüze birçok güzel şiir kalmıştır. Ruhsati 1899 yılında çeşitli hastalıklardan hayata gözlerini yumar.

Söze onunla başladık, dilerseniz onunla da son verelim:

VAY DELİ GÖNÜL

Daha senden gayrı aşık mı yoktur
Nedir bu telaşın vay deli gönül
Düşün hele devri alemden beri
Neler geldi geçti say deli gönül

Şu fani dünyadan ümidini üz
İnanmasan bak kitaba yüz be yüz
Hanan mezaristan malın bir top bez
Duymadınsa daha duy deli gönül

Mevlam kanat vermiş uçamıyorsun
Bu nefsin elinden kaçamıyorsun
Ruhsati dünyadan geçemiyorsun
Topraklar başına vay deli gönül

SATAR BENİ

Dostluk nedir bilmezisem
Hayat taşa tutar beni
Dosta kıymet vermezisem
Bir yabana atar beni

Kuyu kazar yoldaşına
Ortak arar her işine
Tek kalırsa vay başına
Ettiğine katar beni

Dost belledim çok insanı
Yüz karası kahramanı
Bir kuruş etmiyor kanı
Beş kuruşa satar beni

Derdi demi bilen bir er
Düşer kalkar yüzbin sefer
Dost olanın dostu Rençber
Şartlar buna iter beni

Issız dağlar yuvamız
Kuru pelit aşımız
Ölürsek mezarımız
Dağlarda yoldaş dağlarda

Kafesler bülbülüyüz
Prangada elimiz
Katillerin avıyız
Dağlarda yoldaş dağlarda

Al yoldaş mavzerini
Kes bu zulmün hızını
Gör yiğitlerin izini
Dağlarda yoldaş dağlarda

Kızıl güneş ufukta
Karanlıklar sabahta
Azadi'de çabada
Kentlerde yoldaş kentlerde

OLMADI

Şu yaban ellerde perişan oldum
Perişan halimi gören olmadı
Ben dostluçu daha bambaşka bildim
Dost dediler elin veren olmadı

Dost dediğin dosta adar serini
Bilir insanlıkta dostun yerini
Emekler sarfedip dost duvarını
Ustaca özenip ören olmadı

Kimisine aklım fikrim bağladım
Kimisine derdim döküp ağladım
Kimisine nice fayda sağladım
Sonunda Rençber'i soran olmadı

Bin yıllık hasret

Dağarcığım dolu, alıp satsam da
Hep kız oğlu kızım nere gitsem de
Yanmam, bakma, ahlardandır, tütsem de
Külüm tutuşturan ateş gibiyim

Üstümde bin yıllık hasret örtülü
Ol seher vaktinin mor kızıl gülü
Açılarda çoşturuyor bülbülü
Ben o şavkın damarıyım, dibiyim

TEMELİ'yem tüm dünyayadır sözüm
Yel önünde bekler, yollarda gözüm
Aşk ile meşk ile doludur özüm
Ben bu yolun ne başı, ne sonuyum

AŞIK TEMELİ

UZUN İNCE BİR YOLDAYIM GİDİYORUM GÜNDÜZ GECE

Hüseyin Yurtsever

Halk şiirinin büyük ustası Veysel'i dinleyipte onun sesine ve hiç bir ozanda görmediğimiz özgün müziğine tutulmayan, onu sevmeyen var mı merak ediyorum. Veysel'in ozanca ve bilge sesinde binlerce yıldır ezilen, sömürülen Anadolu insanının sesini duyarsınız, "uzun ince bir yolda" olduğunuzu ve "saddık yârin toprak" olduğunu anımsayarak.

Yedi yaşında gözlerini kaybeden Veysel çiçekleri sevmeyi nerden öğrenmiştir? Okulsuz ve kitapsız, bu kadar güzelliği nasıl yaratmış ve bize vermiştir? Veysel halkın kitabında okumuş, hayatın okulunda öğrenmiştir. Ozanı bol Sivas toprağında yetişmiş bir bozkır çiçeğidir.

Emekçi yığınlar daha mutlu, daha insanca bir dünyaya kavuşmadıkça Anadolu daha nice Veysel'ler yetiştirecektir! Veysel nice acılar çekerek, nice yoksulluklar yaşayarak ve nice eser bırakarak aramızdan ayrıldı?

Asık Veysel halk ozanlığı geleneğimizin kilometre taşlarından birisidir. O bugün rahatlıkla "Veysel Tarzı" diyebileceğimiz özgün bir müzik tekniği yaratmakla yetinmeyip, estetik değeri yüksek, geleneksel ve gelenek dışı dizeler yarattı.

Uzun ince bir yoldayım/Gidiyorum gündüz gece

Dağlar çiçek açar Veysel dert açar

Onbeş yaşıma geldiğim zaman/Yavaş yavaş düzen ettim sazımı

Beni hor görme kardeşim/Sen altınsın ben tunç muyum?

diyerek ozan eşitsizliğe karşı olduğunu açıkca söyler.

Veysel karanlık sandığımız dünyasında bize nice aydınlıklar sundu. Onun doğa ve yaşam sevgisi insanı sarsacak güçtedir. Gün olur çiçeklerin dilinden konuşur:

*Baharda coşarsa bu ulu toprak
Vücuda getirir her türlü yaprak
Al yeşil giyinmiş dağlara bir bak
Bağrında büyütür yer çiçekleri*

Veysel'de çiçeklerde anlatımını bulan doğa sevgisi çok güçlüdür.Bir çiçeğe koparmak için uzanırken Veysel aklınıza gelirse vaz geçersiniz.Veysel sanki yıllar önce sanayinin geliştikçe doğa ile insan arasındaki uyumun bozulacağını ve insanların daha mutsuz olacaklarını anlatmak istiyor gibi.Bugün gelişmiş sanayi ülkeleri,hava kirliliği ve doğanın tamamen ölmesiyle karşı karşıya.Ve bu çelişkili durum Yeşiller diye bir hareketi gündeme getiriyor. Bu insanlar doğanın bozulmasına ve giderek ölmesine karşı mücadeleye giriyorlar.Veysel'i Yeşiller tanısalar,kimbilir nasıl sevecekler?

Veysel güçlü,özgün,müzik tekniği,doga,insan ve yaşam sevgisiyle dolu dizeleri ve bir Anadolu emekçisinden farklı olmayan yaşamıyla halkımızın yarına kalacak çağdaş bir ozanıdır.

Veysel bir gün toprak olacağını bilincindedir.Bu hiçte ölüm karşısında duyulan bir umutsuzluk değildir.Yaşama yürekten bağlı olan ozan,ölümsüz olmanın yaşam uğruna kavgaya girmekle,yani ölümsüz bir eser bırakmakla olduğunu şu dizeleriyle açıkca söylüyor:

Her kim ki bu sırra mashar
Dünyaya bırakır ölmez bir eser
Gün gelir Veysel'i bağrına basar
Benim sadık yarım kara topraktır

Veysel halkın malıdır.Ona sahip çıkmak her devrimcinin ve yurtseverin görevi olmalıdır.Toplumcu gerçekçi şiirimizin büyük ustası Enver Gökçe ölmeden kısa süre önce Aşık Veysel üzerine yazdığı ve Yaba dergisinde yayınlanan yazısında,halka yabancılaşmış,Veysel'e,Ali İzzet'e tepeden bakan aydınlara iyi bir ders veriyor.

"Veysel öldü,halk ozanlığı da öldü","Veysel halk ozanlığı zincirinin son halkası" gibi hiç bir temeli olmayan teoriler uyduranlar yanılıyorlar!.. Ezen ile ezilen arasındaki çelişki çözülene dek,emekçi yığınları temsil eden halk ozanlığı geleneğimiz sürüp gidecek...Veysel'in bıraktığı sazı bugün Z. Livaneli'ler,Emekçi'ler,Gültekin'ler almışlar,uzun ince bir yolda,gidiyorlar gündüz gece...

Selam olsun Aşık Veysel ustaya ve bu köklü geleneğimizi sürdüren, yaşatan nice ozanlara.

HÜCRE

Karanlıktır zulüm yatar bağırında
Bir zulümsün hücre bu düzen gibi
Yoldaşların kanı duvarlarında
Bir zulümsün hücre bu düzen gibi

İki metre enin bir metre boyun
Bana iğrenç geldi senin her günün
Rutubetli duvar yeşermiş nemin
Bir zulümsün hücre bu düzen gibi

Nice önder yattı karanlığında
Yosunlar görünür duvarlarında
Kurtlar yuva yapmış sivalarında
Eskimişsin hücre bu düzen gibi

Seni böyle yapıp bırakan düzen
Halkın mücadelesi seni çürütür
Azmimin elinden kurtulamazsın
Yıkılırsın hücre bu düzen gibi

S. KAPLAN

İNSANLIĞIN GÜNEŞİ

Şu dünyada özlediğim
İnsanlığın güneşidir
Yarınılardan gözlediğim
İnsanlığın güneşidir

Güneşi görmez kör bakan
Zulmetmeyi sever hakan
Zalimin canını yakan
İnsanlığın güneşidir

Mazlum Ali yılmayacak
Kararlıdır dönmeyecek
Doğdu gayri sönmeyecek
İnsanlığın güneşidir

Verlag in der Fremde
YABANEL YAYINLARI

- Yabanelde Halk Ozanları 5,00
- Zulada Kalan Türküler (Tükendi) 6,00
Can Yoksul - Şiirler -
- Halk Denir Adımıza 6,80
Vedat Kayacık - Şiirler -
- Saatçi Parmakları Vardır Hazzın 7,50
Yücel Sivri - Şiirler -
- Acılar Toprağımdır 11,80
Vehbi Bardakçı - Öyküler -
- Bir Ekmek Var Orada 7,80
Fethi Savaşçı - Şiirler -
- Ayva Kokulu Ev 7,80
Fethi Savaşçı - Öyküler -
- Irgatoğlu Atçalı Kel Mehmet 4,80
Özkan Mert - Destan -

Güney Filmcilik Yayınları
Yılmaz Güney'in Kitapları

- Boynu Bükük Öldüler DM 17,50
- Soba, Pencere Camı,
İki Ekmek İstiyoruz DM 15,50
- Sanık DM 10,50
- Salpa DM 9,50
- Hücrem DM 9,50
- Oğluma Hikayeler DM 8,00

MAYIS YAYINLARI

- Siyasal Yazılar I DM 12,50
- Siyasal Yazılar II DM 9,00
- Siyasal Yazılar III DM 10,50

İsteme Adresi
YABANEL YAYINLARI
Oranienstraße 188
1000 Berlin 36

OZAN ZAMANI'YE

kale gibi yüce duran
sen Zamani değil misin
sesi dağdan dağa vuran
sen Zamani değil misin

silah eyle tutup sazi
tele dertli dokun bazı
halkımızın gür avazı
sen Zamani değil misin

halkımızın ozanısın
sazi yapıp bozanısın
hem söyleyip yazanısın
sen Zamani değil misin

elin yurdu yurt olmasın
dön yurduna dert olmasın
iç sarabın murt olmasın
sen Zamani değil misin

tezeneyi tele vurdun
türkü düzüp makam kurdun
nerde kaldı söyle yurdun
sen Zamani değil misin

onbin yıllık kültürümsün
hem üstadım hem pirimsin
bana yoldaş mavzerimsin
sen Zamani değil misin

boğazında ullaşur suyu
gurbet sana kuru kuyu
bekliyorsun bilmem neyi
sen Zamani değil misin

YOKSUL senin can yoldaşın
hem yüreğin hemde başın
nerde ekmek hani aşın
sen Zamani değil misin

Kürdistan'da sopun soyun
anan baban emmin dayın
kavga büyük haydi soyun
sen Zamani değil misin

10 Mayıs 1986

Can Yoksul